

OU ZANFONA SEMANAL—D' ALEGRIAS OU DE BAGOAS,—SEGUN QU' O POBO GALLEGO S' ADIVIRTE, CANTA OU LAYA.

PRECIOS DE SUSCRICION

N-a Cruña, OITO cadelos pequenos ó mes—Fora NOVE id.—Número solto UN can grande

A PRENSA EN PRENSA.

Un amigo meu sóe dicir ó falar d' a imprenta: «Foi a chispa que produxo a esprosió d' o pensamento humano».

O símil parecerá atrevido, pro non pode negarse que, dada a perfección qu' alcanzou hoxe tan nobre arte e a libre autividá con que se usa e abusa d' él; dado que non hay idea, por absurda que sea, que non dea a volta ó mundo e amiñando n-as lixeiras áas que lle prestou Gütemberg e-o seu invento, pódese considerar a intelixencia humana como unha materia esprosiua qu' estivese enzarrada n-o estreito molde d' a individualidá, e que non espraba mais qu' esa chispa pra dilatarse pol-o espacio.

Por demais sería repetir aquí o que tantas veces se dixo e reconci lo está por todos respeito d' a gran revolución qu' a imprenta produxo n-as sociedades; pr' o que nunca será abondo repetido é a ingratidá, menosprece e decadencia por qu' atravesa, en razón direuta ó alianto e perfeccionamento que de día en día adquire: ocúrrelle n-esto o qu' á todol-os redentores, qu' ou se lles volve a espaldra ou se lles crucifica.

E non hay que negalo: o qu' éla nos proporcioa, esa leutura diariamente *servida à domicilio* como certas cousas de comer e beber, por medio d' a que, como por arte máxica, enterámonos de canto alcurre n-o mundo sin movernos d' o léito ou d' o sillón

qu' acupamos ó pé d' a lareira, esa prensa preóleza qu' ilustra e modifica as nosas opiniós, é o pan de cada día tan nazasario ó espírito com' o alimento ó corpo; é o mais barato, o mais sabroso e o menos indixesto postre d' a comida; é o mellor contertulio n-o café ou o casino, o que nos fai conciliar o sono cando o pesar ou a cavilación nol-o quita, é, en fin, un pacífico confidente con quen podemos discutir todol-os asuntos sin acaloramentos nin riñas.

Pr' o mundo non se decata d' o estado en que s' atopa este amigo, este confidente, este *Mentor*; non o vé persiguido pol-os poderes, conminado pol-a inmoralidá, abandonado pol-os que pertende defender, olleroso e fraco pol-o desvelo... e quizais pol-a privación... sí, porqu' a prensa, en España pol-o menos, arrastra unha vida desastrosa e miserabre; nosoutros vemos solo un ente que se nos cola pol-as portas d' a casa e que co-as orellas gachas e encorvado o espiñazo como pra facernos a venia, nos dí c' unha homildá que non acostumbra usar e-os podrosos:—«Eu tomo sobre min os agravios e as inxusticias que che se infiran; eu son o *paladin*, o manteñe lor d' a xusticia n-estes tempos, e o bálsamo que fai invencible meu brazo será... a suscrición que che veño á pedir.

E nosoutros negámosll' o *óbolo*, volvémosll' as espaldras e deixámolo colocado entre o enorme peso d' a noza indefrencia e o non menos grande d' a ley

d' imprenta, espada de Damocles disposta sempre á caerlle enriba d' a cabeza.

E dicir, deixamos a prensa *en prensa*, sola n-a loita, probe sin a nosa axuda, probeza qu' así se refrexa n-os qu' exercen o preodismo como n-os publicistas, n-os industriás tipógrafos e n-os operarios d' a imprenta, eses *obceiros d' a palabra* que de cote se queiman as coxas enriba d' o venenoso promo qu' os intoxifia, sufrindo un traballo sin descanso que non lles produce o nazasario pr' a susistencia, traballo de desordea e de febre, sin dias festivos nin horas fixas pra comer nin pra dormir.

CÁNTIGAS

UN XUICIO DE FALTAS

O paisano de Galicia,
por ter falla d' instrucción
vend' a camisa e o calzón
para mantel-a xusticia.

(.....)

I

Certo dia d' o semana,
de gracia de certo ano,
pr' acó d' a yera cristiana
n-a yera d' o Vaticano
(e o fin, por non ser pesado,
darei, o dia primeiro
d' o mes que chaman Xaneiro
d' o ochenta e sete, pasado),
houb' un xuício que din
de faltas e y-eu creo *sobras*,
pois n-a miña vida vin
xente que faga *esas obras*,
saque d' elas un bon fin;
mais bueno, sex' o que queira
que c-a curia non me meto,
por iso me ruñí' o peto
sonándom' a faldriqueira
o certo vos é qu' Antuecho
tiña unha vaca marela,
y-ademais á vaca aquela
tamen lle trouxera un cucho
moi alegre e brincador
que tirab' á ser vermello
y-escapaba d' o cortello
moitas veces o arredor;
chegou á certa ocasión
enqu' o vecerco entreveste
salton n-a cira d' Alberte
o derrubull' o millón,
éste, que tiña cobiza
d' a facenda d' o viciño,
foi velo moi amodiño
com' aquél que ten pergiza
e dixo: "Hai non te torno;
destraga ben que teu amo

para pagal-o derrame
pouco lle valdrá teu corno!
Destraga, que mentres comes
tamen che vou á buscar
a caron d' este lugar
alcalde de barrio e homes".
Y-asi meu dito, meu feito,
Alberte pux' ó monteira
e brincou fora d' a y-eira
par' encamiñal-o preito,
e trouxo d' alí un momento
a xusticia polainuda
c-os péretes par' axuda
d' aquel *reconocemento*,
feito esto foi ceibado
ó becerro d' o meu conto
que n-o cortello moi pronto
se meten agatoado
Anton, en qu' o viu chegar,
non se decatou d' o caso,
pol-o cual non fixo caso
e marchou á traballar;
mais cata, xa o dia pasado
estaba arando n-a horta
e sinteu chegar á porta
un ministro d' o xugado
decendo "qu' era d' urxencia
o que lle iba falar,
e que tiña que firmar
alí certa dilixencia
qu' á xuício o convocaba
e que o xuez señalaba
par' a viñideira audiencia."
—;Qué xuício nin qu' antroido—
dixo Anton;—está bonito
ter demanda sin delito,
que te chancas eu coido.
—As chanzas xa chas dará
o xues monicipal;
tes n-a casa un animal
que n-alléa propiedá
se mete á facer diabruras
as qu' á pagar non t' apuras
pois dis, tanto che se dá.
—;Arrenegado sea xudas!
—Déixate d' asmiración
firm' aquí a citación
e lerta probas grayudas.
Anton raiñand' a cacheira
firmou cal se for' a morte
e metend' os bois n-a corte
fuxiu a Vil' a carreira,
chorando com' un coitado
porque via a perdición,
a tomar espricación,
e parecer d' o abogado.

II

Eran as des d' a mañan
d' o dia en qu' empeza a hestoria,
dia de ruin memoria
para Antoníño d' Achan;
o xugado estaba cheo
en bote pol-os testigos
d' o demandado enemigos
por cobiza, segun creo;
o xues c-o seu calzon
de pano novo e de rizo,

redondo com' un chaurizo
 e con cara de ladron,
 e-a sua barriga tesa
 e seu sembrante c'ñado,
 respetos' e guedellado
 estata sentad' á mesa;
 d' o seu frente esfarrapado
 e femeniño e-a fame,
 en non sei o que lle chame
 se secretario ou criado,
 dempois, cal chupa caudis,
 duas ánemas benditas
 desas qu' esquirben as citas
 e lles chaman alguacís,
 d' aquela mesa moi preto
 cavilando n-o diñeiro
 miraban e-o ollo enteiro
 s' Anton ll' arrumbab' o peto,
 os letrados n-a sua silla
 viñan facer de *homes bós*
 (y-a bondá ¡Vállamo Dios!
 y-é ó mesmo qu' á d' a polilla.)
 Por fin xa chegad' a hora
 ó xuicio encomenzou
 y-un abogado falou
 berrando que s' oia fora
 e chamoulle, vil, marrano
 a seu *dino* compañeiro
 e moi valente e alguereiro
 nombrou *Dereito Romano*
 y-outras leises segun xusgo
 que non viñan a ocasión,
 sentencias de Salomón;
 párrafos d' o *Fuero Xusgo*
 y-o outro chamoulle vosta,
 licenciado sin talento,
 citand' o enxuiciamento
 a Ley de Partida, sesta;
 o fin, aquilo parecia
 un Babel en confusión
 asomelland' un feiron
 unha fest' ou romaría,
 e mentras tanto decía
 Alberte á seu contrincante:
 "Ei de garal-a porfia,
 ei de sair par' adiante
 qu' o meu abogado é bon,
 fala con moita razon,
 e sabido e argallante".

Conernid' algrabia
 ergaueus' o xués; d' aquela
 repicou a campanilla,
 e facendo que sabia
 dixo moi xoto e moi listo;
 —Silencio, señores; visto.
 Marchou a xente e Anton
 volveu con moita paciencia
 e contemprou o borrán
 d' a sua inxusta sentencia
que de vispera escribira:
 d' o demandant' ó abogado
 e nela iba condenado
 para que non rexurdira
 á pagar cent' e un real
 sóo d' indemnizaciós,
 e vint' e catro doblós
 ó xues municipal,
 des pesos pol-o trafego
 d' os alguacís y-e criado,

catro de papel sellado
 para cubril-o reintegro,
 e fosen dreitas ou tortas,
 por tan pequena contenda
 Anton vendeu a facenda
 y-hoxe anda pol-as portas.

CARLOS POL CAAMAÑO.

Ó MÓR D' A LARBEIRA

A PIRMEIRA PEDRA D' A CASA

—¡Unha limosna por amor de Dios!—demanda-
 daba un cativo rapás á porta d' a casa d' o señor
 Ventureira, o labrego mais acomodado d' a parro-
 quia de N....

—Vaite con Dios, neno,—contestoulle en per-
 soa o patron que nunca tiña pan partido pr' os pro-
 bes por mais que n-aquel momento estaba esmigala-
 llado un hó zoquete entr' as galiñas.—Vai buscar
 traballo que non están os tempos pra dar.

—Quen atopara traballo, señor: pro nada me
 dá unha cousa nin outra.

—¿Tés páis?—perguntoulle Ventureira, á quen
 de súpito e por primeira vez n-a vida se ll' ocorrira
 facer unha boa obra.

—Son hórfó de pai e nai

—¿Queres entrar á servir n-a miña casa?

—¡E non habia de querer, señor!

—Pois d' estonces está todo falado; den d' agora
 mesmo quedas de criado meu pra coidarme o gando
 e pra o demais que che mande: veremos como te
 portas.

Entrou o rapaz, á quen chamaremos poi-o seu
 nome de Bienvenido, e despois d' emborearse ó pei-
 to unha gran cunca de caldo e un hó zoquete de pan
 que lle diron, fixéronlle trocar os farrapos que
 traguia postos por unhas cirolas e un chaqueton
 d' o señor Ventureira, sirvindoll' esta última prenda
 de sobretodo qu' o cobria hastr' os pés e facén-
 doll' ás cirolas unha dobles de tres palmos por mor
 de que non as pisara.

O rapaz nen saíu perguiceiro, nin lacazán, nin
 comilon nin falador; pro si tan aproveitado que pra
 él non habia cousa de desperdicio n-o mundo: sem-
 pre se lle vía olland' ó chan como quen busca unha
 moéda perdi-la e recollendo d-él cantas cachivacha-
 das podia haber, as que levaba ó seu dormitorio qu'
 ó pouco tempo estaba cheo de bote en bote de me-
 nudencias tales como botós, cepillos vellos, cravos,
 peines, cintas, farrapos, etc., en fin, que seu coarto
 parecía o niño d' unha pega.

O señor Ventureira tiña un fillo cuase d' a mes-
 ma edá de Bienvenido, moi mimado e vizoso como
 fillo úneco de rico, e tan destragador e de preadido
 com' aquel era aproveitado: po líase dicir que viñe-

ran ó mundo con distinto sino, un pra romper e destruír, outro pra recoller e conservar.

Un día de limpeza xeneral n-a casa oucurriuse-lle á dona dar dúas escobadas n-o cuarto de Bienvenido e quedouse facendo cruces ó contemprar o arsenal qu' ali habia; casiguída chamou o rapaz e ordenoulle que tirase to lo aquilo á estercoleira. Bienvenido obe leceu de mala gana e á medias, pois en vos de tiralo, foise ó monte e n'un sitio moi aculto fixo un gran buraco onde esondeu seu depóseto, mentras á media voz marmulaba:

—¡Si eu tivera casa propea non porque me pasase esto; pro. . . ¡heina de tér! —E arrastrando unha gran pedra que preto d' ali habia pra que sirvira de tapaleira ó burato, añadeu:—Ti serás a primeira pedra d' a miña casa.

Escusado é dicir que quen t un aproveitado era pr' as pequenas menudencias, tanto ou mais habia de selo pr' as cousas d' algun valor, sobre todo, pra o diñeiro...

Habian pasado algús anos e Bienvenido xa non era criado de servir e abandonara tamen a casa d' o señor Ventureira, e isa que, por outra parte, viñera moi á menos, dendes que por morte d' os petrucios eórria todo pol-as *mas abertas* d' aquel fillo que tan destragador conceimos de neno.

Mentras tanto Bienvenido iba facend' o sen monton; tiña mentres de casarse, pro denantes de buscar a noiva que—segun él—á calquer hora pódese atopar, quixo ter casa e vila própeas que—tamen segun él—era o mais importante, difícil e nazasario, o desempetando uns cartos en que figuraban as primeiras cruces de moéda que lle viñeran ás unllas n-este mundo e hastra o produto d' a venda d' o ferro vello, trapos e hósos recollidos pol-as suas más durante algús anos, dou comenzo á obra proyeutada, a cal tivo por cimento aquela pedra que por tanto tempo sirvira pra tapar o burato onde él axuntaba os desperdicios d' os demais homes.

O tempo, qu' iba sumando cada vez máis bés á Bienvenido, foillos restando ó fillo de seu antigo amo hastra o punto de qu' a xusticia encargouse de venderlle tod' a facenda pra pago d' as moitas deudas que tiña; algús compradores persentáronse á subasta, pro ningún poido puxar contra Bienvenido que co-esta adquisición e outras mais que lle permiten facer sua aconomía, orden e costancia, é hoxe dono d' a metá d' a parroquia onde chegou pidindo limosna.

Utemamente contáronme d' él que cando se trata d' elixir pedra pr' os cimentos d' unha casa calquera, sóe dicir:

—A primeira pedra d' unha casa é a voluntá d' o home.

A MODA.

Definámol-a moda.

É unha lei tirana promulgada pol-a diosa Capricho, deidá devoreiada d' a razón e hastra d' a estética.

A moda quér dicir un modo especial d' ataviarse e producirse n-a sociedade (paresme qu' o fago ben), e leva consigo aparexado o fao vicio d' o fluximento n-o físico e n-o moral, vicio que seria disculpabre si realizase o fin d' enmendar e embellecer o exterior ou n-o fondo. ¿Corrixe a moda nin siquera superficialmente ós seus fanáticos seutarios? Non señor, o menos pol-os exemprares qu' a época autaal nos ofrece.

A beleza, qu' é a armonia d' a variedá infinita, e o mesmo tempo resalta d' a comparación entre varios seres ou ouxetos desapareceria d' o momento en que todol-os individuos d' unha especie se uniformaran.

E xa qu' o falar d' a moda hai que referirse precisamente o bello senso, reo convito, confeso e impenitente d' o delito de lesa-hermosura, á él cadireitamos a punteria.

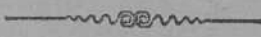
¿Qué consiguides, sedutoras fillas d' Eva, co-ese refinado artificio que despregades pra non descrepar unhas d' as outras nin unha linia, nin un punto, nin unha coma? ¿Pretendedes co-ese afán por somellaros ás que levan o cetro d' a moda que, com' os chinos, sea casi imposibre distinguirvos á unhas d' outras, e haxa que facereos unha marca pra que non vos perdades, ou pra identificarvos en caso de roubo?

Pois á ese extremo camiñades si chegades á realizar o *bello ideal* d' a moda. Cando veña o día en que todal-as mulleres poidan vestir con arreglo o último figurin, o ver cen mulleres xuntas será o mesmo que ver un peloton de soldados: todas terán as mesmas formas físicas, o mesmo vestido o mesmo peinado, e gracias ós adiantos d' o falso arte d' a beleza, serán iguales n-a color, n-os ollos, n-as carnes, e ha-stra pode soceder que chegue á ser moda ter unha estatura determinada e s' inventen aparatos pr' o caso.

Pro si todo o conato que poñedes por parecer ben (a maor parte paréceno antes de compoñerse), fose ben dirixido inda era tolerable; pro non vai dirixido pol-a sana razón, e pra probalo entrarei en pormenores.

Hai un artefauto que ten por ouxeto áumentar a *parte posterior* d' as que non están de *bon ano* (o polison); pois cátenme vostedes que, como tamen o usan as que non lles fai falla por ter as formas ben cheas e *prominentes*, somellan co-él o centauro, parecendo que se destaca o busto d' a muller d' o corpo d' un animal raro; e como xa todos sabemos qu' a *prominencia* consabida é de contrabando, vén á ser con respeito o traxe de muller o mesmo que seria n-e de caballero o uso obrigado d' unha broa ou un abadexo baixo d' o brazo, que non tendo razon de ser farian rir a xente sensata.

Vostedes haberán oido ese run run que corre por ahí de qu' n Francia e Inglaterra o seuuso débele ten pedida autorizacion ós respetivos gobernos pra "masculinizar" seu traxe. ¡Ai, nunca Dios me dera! ¿Qué confusion de seusos, que prensamento de "protuberancias", qué inferno d' alquivocaciós van á resultar si tal pre-

tensión é atendida! Pro en cambio, ¡qué feas m' están parecendo as mulleres d' o *porvén*... prósimo comparadas ás qu' hoxe vemos vistind' o traxe que mellor cadra á seu modo de ser e vivir. Esto, n-oustante, ou sérvase certa tendencia n-a moda á impoñerlles prendas que xa non digo eu de peisanos, de militares parecen; e non é raro ver n-a estacion d' o inverno mulleres con morion e capote ás que non faltaria mais qu' o sabre e o revolver pra tomalas pol-o xefe de día.

¿Pois que direi d' eses gu ntazos que chegan hastr' os codos, acultando o torneado brazo (d' a qu' o ten) e dando ocasión a que se meta gato por lebre ós cobizosos ollos que van buscando a realidá d' as formas que están supridas quizaes pol-o algodon?

¿E quen aconsella tan mal á moitas que tendo unha hermosa cabellera, gracia natural qu' armoniza as líneas fisonómicas mais disonantes, convirte a cabeza n-un casco somellante ós d' os guerreiros cartaxineses?

Quédanme moitos pormenores n-o tinteiro, porque non son apreecedor de detalles; pro xuro e protesto que com' "as aves de moita pruma teñen pouco que comer cando vexo a complicada armadura, o sin número de perifollos, ese afán de variar de modas cada catro días e todol-os adimínuculos que constituyen a *primeira nacesidá d' a casa*, empezo por compadecer ós donos d' estas uchás sin fondo, e concruyo votando de méenos aqueles ediutos d' outros tempos contra o luxo que si ben mantén as industrias e as artes, en cámbeco consume todol-os recursos traendo consigo a ruina d' as familias e deixa a cachola d' as mulleres sin mais autitude qu' a nazasaria pr' acuparse de vestidos e zarandaxas.

A preocupación d' a moda é unha coacción sobre o libre albedrío, e o home ou a muller que poñen o pesozo n-o seu xugo sométense o capricho de catro esperpentos qu' alá n-as grandes cibdades levan a batuta porque teñen un gran capital real ou falso, pouco meclo e un traxe pra cada día d' o ano.

Esta monomanía por parecer o que non é, ven a xustificar unha porción de máisimas absurdas e disolventes, que por levarse con tanta frecuencia o terreo d' a práutica, diron marxen á consabida letrilla popular

Pra ser señorito
se necesita
un *corre que te K.3*
e unha lavita.

Así é en verdá; hoxe o fondo non é nada, a forma é o todo; parecer, deslumbrar, enganar é o gran sacreto d' a vida social.

¡Veni' ás que por non permitirllo seus recursos ou por natural modestia, ofrecen á vista d' o home a beleza sin falsificación! N-élas vése o defeuto, porque non hai obra natural ou humana que careza d' eles; pro este defeuto, queda sempr' escurecido á veira d' as gracias que chamaremos "lexitimas e de lei".

A. V. T.

FUNGUERAZOS

Sesión municipal ordinaria d' o viernes.—As nove d' a noite e presidida por don Tomás Iglesias, abreuse a sesión, aprobándose a auto d' a anterior.

Concedeuse autorización pra varias obras e pra o estabrecemento d' o Tio-vivo n-o relleno xunt' o palco d' a música e-a condición proposta pol-o señor Berea de que se, pintase pois alcóntrase moi axado.

Como o secretario cando dá conta d' algunhas cousas faino en vos tan baixa, non poidemos enteirarnos que foi o que s' aprobou con respecto a chamada *via de circumvalación d' os xardinillos d' a praza de Maria Pita e que outros menos inoscentes que nosoutros chaman via de comenencia* de catro propietarios d' a dita praza.

Agora unha pregunta o señor alcalde.

¿Si ven un forasteiro e quér ver os *xardinillos d' esa praza* qué ll' amostramos?

Por fallecemento de doña Elisa Paredes, acordouse siga disfrutando a pensión de setenta e cinco céntimos de peseta sua hirman doña Xertrudis.

Remitir o señor gobernador civil os estraustos d' as sesións de Marzo pr' a inserción n-o *Boletín oficial*.

Aprováronse varias contas, e douse comenzo a función pois tal se pode chamar o trafego de suspender a sesión.

Primeira suspensión.

Pra poñerse d' acordo sobr' a votación d' o depositario que feito o eserutinio dou o resultado siguiente

Señor Outon, oito votos;

Molina, oito;

Melgar, tres e

Alonso dous.

En vista de non reunir ningun d' estos señores a mayoría que dispon a lei procedeuse a un segundo eserutinio e pra poñerse d' acordo.

Segunda suspensión.

Volta á empezar de novo a votación e eserutinio con tan bca sorte que d' esta vez saliu d' a *Urna* n-esta forma a mayoría que dispon a lei.

Señor Outon, catorce votos;

Molina, sete e

Melgar un.....

Foi procamado depositario municipal o señor Outon.

Cando saíamos d' a sesión e ó baixar as escaleiras dixome un señor mui chusco:—Tio Fuliadas; por si algun día chega á ser concexal d' o seu auntamento de prenda d' os nosos, que cando se enperrenchan n-unha cousa non hai pra eles nin leises nin Roques—o qu' eu lle contestei:—Toma coma que son *alustrísimos*.

Como se intentara por duas veces a votación d' na *tiniente* alcalde e nunca houbera a *mayoría d' a lei* aproveitouse a ocasión e procedeuse pra poñerse d' acordo a

¡Terceira suspensión!

salindo elexido o señor don Felis Rodríguez Gonzalez Sesmeros por dazoito votos e catro en branco.

Non habendo mais asuntos de que tratar procedense a

¡Cuarta e última suspensión!!

N-a cibdá de Ronda parece que se presentou o archiduque Carlos Luis de Austria, quén se negou a dar seu nome ó alcalde en razón quizaes á que viaxa d' incónito; e n-a d'uda, dito alcalde de que sea ou non o príncipe resolveu..... esperar á que se presente o verdadeiro.

Así ll' o manifesta ó gobernador d' a provincia, sin añadir si pensa esperalo de pé ou sentado.

Con ouxeto de repoñer a sua salú quebrantada, e descansar d' os seus traballos periodísticos, alcóntrase fai xa dias entre nosoutros o distinguido fillo de Galicia e ilustrado director d' *O Eco de Galicia* n-a Habana, señor don Waldo Alvarez Insua, á quen felicitamos pol-a súa chegada, e lle deseamos un pronto restabrecemento.

Parce qu' entr' os orfeonistas d' *O Eco*, axitase a idea de ir á desputar o premeo con motivo d' a exposición de Barcelona.

Si se diciden a ir, moito teñen que traballar e non dormir sobr' os laurés como fixeron hastra agora, pois deben ter en conta que van—com' é costume decir—á meterse n-a boca d' o lobo, e deben ir ben porparados.

D' o vapor correo d' Habana qu' o viernes chegou ó noso porto, desembarcou tal número de pasaxeiros, qu' apenas se podía transitar pol-as ruas principás d' a poboación ás primeiras horas d' a noite.

A satisfacción que se via pintada n-as caras d' a maior parte d' os viaxeiros que dempois de longa ausencia e penalidás volvían á tripar o pedazo de *terriña* tan querido, facíanos recordar a tristura d' outras qu' estamos vendo cuasque todol-os dias n-o muelle e que facendo de tripas corazón celebran a súa despedida con cántares n-os qu' o menos lerdo vé bágoas e delores o ter que deixar quizaes pra sempre unha d' as cousas que mais amamos, que de nai agarimosa convirtiuse en fera madrasta.

Si algun d' os individuos que compoñen a xunta de sanidá se tomase o traballo de dar un paseo por certos barrios e se metera pol-os calexós, de seguro ll' o agradecerían todol-os veciños d' a Cruña, pois entrando a época calurosa e dada a pouca limpeza d' aquelas ruas e as malas condicións d' as casas, é a cousa mais fácil de desarrollarse unha peste que pode costar moitas bágoas a poboación.

Déixense de contempaciós e fagan cumprir a todo mundo sin respetar nada, que primeiro é a salú pública qu' os intereses de nada.

Non decimos mais por que creemos s' atenderá a nosa súplica e non nos veremos obrigados á publicar nomes propios, que si o facemos con gasto cando temos qu' alabalos, temos un disgusto cando se trata de censuralos.

CUADRO D' ESCEUCIÓS PR' O SERVICIO

A rapaza paliqueira,
que ten corda para todos,
qu' é de lengoa e pés lixeira,
ou n-o baleou rompe os codos.
que d' o baile ou faliada
cobiza soasmente o cetro
y-é no demais descoidada,
é unha esceución: *vade retro*.

A que co-as modas soñando
traxes e festós aliña,
e tan solo ó estar xantando
para mentes n-a cociña;
qu' inda pensa qu' é maná
o pan que n-a boca mete,
ou que sin sudor se dá,
qu' a garde a nai e a empaquete.

Toda muller casadeira
que d' os homes di mil pestes
e achaca o quedar solteira
á seu desprecio por éstes.
mais en canto un a cortexa
non se resiste á porfia,
ésta qu' así os despelexa,
que ll' o conte á sua tia.

Solteirona qu' ós coarenta
xa lle vai sacando a punta,
e pelo e dentes presenta
qu' es. aban ben... n-a difunta:
que retocando a fachada
pensa qu' ós homes camela,
sendo xa froita pasada,
qu' o demo cargue co-éla.

Esa, que busca ocasion
pra pasear á diario
y-escusa n-a devoción
d' a novena ou d' o rosario,
e a metá d' a vida pasa
ó calor d' a sacristía
mantras leva o demo á casa,
non cola n-a bicaria.

A qu' asistindo á unha enchente
fai ascos, mais sorbe a bota
cando non-a cuserv' a xente,
sin deixar n-o fondo gota,
borracha e disimulada,
(qu' é un pecado á mais de vicio)
debe de ser declarada
boa maúló pr' o servicio.

Y en fin: as de pel-o en peito
que cuspen pol-o colmillo;
as que non deixan o leito
si non lles tran o *peçillo*;
as que sempre están visibles
onde hai gresca ou diversión,
son reclutas disponibles,
mais pasan á observación.

A. V. T.

O sábado pol-a tarde tivemos o sentemento de acompañar hastra a porta d' Arriba, desde donde foi conducido en coche pra ser enterrado en Betanzos, o cadavre d' o qu' en vida foi noso amigo don Vitor Lafont Lopez, teniente-coronel e aúdante d' o xeneral segundo cabo d' este distrito militar.

Recib' a súa apreciable familia o noso mais sentido pésame pol-a perda qu' acaba de sufrir, á quen acompañamos n-o seu xusto delor.

Sábese qu' hai ratiños e rateiros:
aquéles, que no pan n-os fan buracos,
o queixo desmigallan,
o úneco calzón róen arteiros
ou a fé do bautismo fan anacos.

Pro mais cobizosos os qu' afanan
fincan uñas en canto se presenta,
hastra o promo aproveita
e arañando xa n-unha ou n-outra casa
á costa allea quér poñer imprenta.

Olo co-él, señores impresores:
este ratón d' imprenta elles un neno
qu' en comisión co-as uñas fai primores
ó qu' hai que poñer freno
e saber por quen fai esos favores.

Agradecemos ó novo colega *La Bandera Roja* a visita que gustosos devolvemos, deseándolle larga e próspera vida..... en todo menos n-o triunfo d' os seus ideáles, por mais qu' anarquía non colla ós españoles moi desacostumbrados que digamos.

O dito: pr' anarquía abonda e sobra co-a adiministrativa, e pra ruínas cc-as que van quedando d' a riqueza púbrica.

Esto sin contar con o impracticable d' as teorías.
Pásalle o qu' ós inventores de certos mecanismos.

Vénos funcionar c-os ollos d' a fantasía, pro ó chegar ó terreo d' a práctica..... ¡cataplum!

Pepe Ferreiro, habitante n-a rua Travesa d'o Papagayo, 2.º, baixo, esquerda, atópase n-a mais extrema necesida, gravemense enfermo n' o leito e carecendo de todo recurso.

As almas caritativas farán unha obra dobremente meritória salvando ó propio tempo d' a fame ós probes fillos d' este desgraciado.

IMP. DE A. AMENEDO PONTE.

Rua d' a Kita, núm. 7, Cruña.

XASTRERIA DE JACINTO SEOANE

Canton Pequeno, núm. 12, baixo

N-este establecemento confeccionase toda crás de prendas de vestir pra señores e nenos, con arre-gro ó último figurín d' a moda e co-a perfección, prontitú e economía que ten acreditado con seus numerosos parroquianos.

Cantón Pequeno, 12, baixo

LEOPOLDO PIÑEIRO

Xastreria e Comercio de panos

Praza de Vista-Alegre—SARRIA

Predoce, ir lonxe por panos,
desenganos;
e Piñeiro é unha persoa,
segun sóa,
qu' a última moda seguindo,
cal xastre á quen nada empata,
sua parroquea vai vistindo
qu' é d' o mundo frol e nata.

¿Solo fama e non diñeiro
quer Piñeiro,
e d' orbe enteiro recibe
cánt' espide?
Pois tendo él tan bós tratos
é, mercar n-entro almacen,
semear o graú pr' os ratos
ou non querer vestir ben.

FABRICA DE CHI-ULATE TRABALLADO A BRAZO
DE

RAMON GUITIAN

Praza de Vista alegre.—Sárria.

Toda persoa fina é intelixente
qu' o *sucumuseo* noso haxa probado,
dirá, lambend' o bico e sorridente:
"Das máquenas non sal tan bó bocado."

E esta verdá non ten volta nin tasa
pr' os que d' o *carreas* entendades;
mais si alguen duda, merqueo n-esta casa
ou pregunte de cal gastan os frades.

Praza de Vista Alegre.—Sárria.

ANUNCEOS

PAPELERIA. LITOGRAFIA

E OUXETOS D'ESQUIRTORIO

M. ROEL,

54-Real-54

Compreto sortido en toda crás de papés de fio pra oficinas—de folia longa pra predecos e obras—boniños papés pequenos e comerciás pra cartas—tintas, apiceiros, prumas e canto fai falta n-os esquirtorios, —compretos y-alegantes útiles pra dibuxo, así como tamén articulos pra fumar.—Abondante sortido de libros moi equiños pra rezar n-a eirexa siñoras e siñoritas.—Libros con siguideiros pra contas.

Ista casa conta n-o seu espacioso taller c'unha dúzia de rapaces, uns que rascan n-as pedras facendo bonitas cousas e-os lapiceiros d'aceiro, y-outros que fan botar d'as máquenas follas abondo con vistosos cores; e o mesmo fanse traballos pra oficinas civiles e d'os corpos armados, papés e-os timbres moldeados; empresas pra contas, libros siguideiros de mais ou menos follas, como fanse tamen moi boas TARXETAS brancas, de loito e con escudos d'armas ou outras alegorías. Etiquetinas pra os feires, botellas de viño, cervezas e pr'as tendas de medicinas. Letras de xiro, cartés, cartas co-a relacion empresa pra non ter qu' esquirbir tanto n-os comercios, esquelinas pra noticear casamentos, e outras cousas que por ser moitas se m' esquecen

54, calle Real, 54—A Cruña

MARIANO VAL E C.^A

Santa Catalina, 17

Viños d' Aragon, Castilla,
Blanco Chiclana, Riveiro
e Valdepeñas.

Viños de mesa como eles n-os atopades n-o pobo, dan forza ós convalecentes, curan o cólera morbo, ós vellos dan longa vida, ás casadas dán refolgo e se contan moitos casos de rasucitar ós mortos. E o sacreto d' estas curas beber un neto d' un sorbo, e repitindo estas tomas pagar ben e pedir outro. Pra pifar entre comidas o Chiclana é como un ouro, e onte un vello qu' o catou saleu d' ali feito un mozo. **NON MAIS CALVOS**, qu' este viño fai medral-o pelo á moitos, si con magras de xamon dan unhas fregas ó estógamo.

ZAPATEIA BRIGANTINA

DOMINGO TENREIRO E COMP.

Rua de Issa, 12—Betanzos

N-esta conecida tenda, á que xusta fam' abona, hay canto a moda pertenda, bó e barato, ¡qu' é perbenda n-estes tempos, segun sona!

Hastra d'o confiu d'a terra veñen aquí os materiás; e aquí, co-a rutina en guerra, faise o calzado, á compás d' as nociós qu' a cencia encerra.

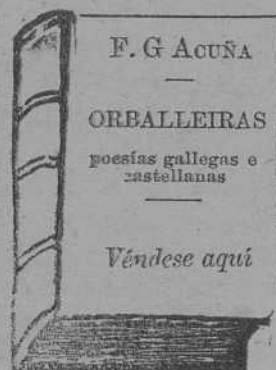
Estética, Xeometría son mayestras n-o taller, director' a Natomía, e dáse os pés outro sér e ó corpo mais gallardía.

GRAN TINTORERIA D'O PALENTINO

Calle d' Orzan, 68

N-este acreditado establecemento tíñese de todol-os colores e quítanse toda clás de manchas ás roupas, así de siñoras como de cabaleiros; ademais lávanse cobertores de lan, usados ou novos, dáselles o coor que queira e sácaselles o pelo; todo moi baratiño e co-a prefencion que ten acreditado.

NON ESQUENCERSE:—Orzan, 68; Cruña.

F. G. ACUÑA

ORBALLEIRAS

poesías gallegas e
castellanas

Véndese aquí

A FULIADA

PREÓDECO SEMANAL D' ENTERESES
MORÁS E MATERIÁS.

Sal á lus todol-os xueves

Precio de suscripcion:—Oito
cadelos pequenos ó mes

Número solto UN can grande

EMPRENTE
DE

A. AMENEDO PONTE

Rua d'a Fita, núm. 7

Faise aquí toda clás de traballos, ben e barato.